

Kategoria: Polityka Zdrowotna

Opublikowano: sobota, 13, wrzesień 2014 00:00

Rafał Rudka

Odsłony: 1558

Zgodnie z art. 16 ustawy o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta każdy pacjent po uzyskaniu od lekarza przystępnej informacji m.in. o stanie zdrowia, rozpoznaniu, czy następstwach leczenia bądź zaniechania określonych procedur medycznych ma prawo zgodzić się na udzielenie świadczenia zdrowotnego lub też odmówić takiej zgody. Lekarz zaś zobowiązany jest do udzielenia danego świadczenia zdrowotnego dopiero po uzyskaniu zgody pacjenta.

W przypadku, gdy pacjent nie może samodzielnie udzielić zgody (np. ze względu na wiek), stosuje się konstrukcję tzw. zgody zastępczej. Wyraża ją wówczas tzw. przedstawiciel ustawowy, którym wobec małoletnich dzieci są najczęściej ich rodzice.

Badanie lub udzielenie pacjentowi świadczenia zdrowotnego bez jego zgody jest dopuszczalne tylko gdy wymaga on niezwłocznej pomocy medycznej, a stan jego zdrowia bądź wiek uniemożliwiają wyrażenie zgody i (np. w przypadku pacjentów małoletnich) nie ma możliwości porozumienia się z przedstawicielem ustawowym (np. rodzicem) lub opiekunem faktycznym.

Lekarz może udzielić świadczeń zdrowotnych bez zgody pacjenta, jeśli w danym przypadku wystąpią konkretne przesłanki określone w przepisach prawa. W myśl art. 34 ust. 7 ustawy o zawodach lekarza i lekarza dentysty (w przypadku pacjenta małoletniego/ ubezwłasnowolnionego/ niezdolnego do świadomego wyrażenia zgody) lekarz może wykonać zabieg operacyjny albo zastosować metodę leczenia stwarzającą podwyższone ryzyko dla pacjenta, bez zgody przedstawiciela ustawowego pacjenta bądź bez zgody właściwego sądu opiekuńczego, gdy zwłoka spowodowana postępowaniem w sprawie uzyskania zgody groziłaby pacjentowi niebezpieczeństwem utraty życia, ciężkiego uszkodzenia ciała lub ciężkiego rozstroju zdrowia. W takim przypadku lekarz ma obowiązek, o ile jest to możliwe, zasięgnąć opinii drugiego lekarza, w miarę możliwości tej samej specjalności. Następnie o wykonywanych czynnościach niezwłocznie zawiadomić przedstawiciela ustawowego, opiekuna faktycznego lub sąd opiekuńczy, a także dokonać odpowiedniej adnotacji wraz z uzasadnieniem w dokumentacji medycznej.

Jednak odnosi się to wyłącznie do sytuacji, w których wola pacjenta nie jest znana lekarzowi (np. pacjent trafia do szpitala nieprzytomny), natomiast nie obejmuje przypadków, w których lekarz został uprzednio wyraźnie poinformowany co do akceptowanych przez niego granic podejmowanego zabiegu operacyjnego czy innej czynności leczniczej.

Oświadczenie pacjenta wyrażone na wypadek utraty przytomności, określające wolę dotyczącą postępowania lekarza w stosunku do niego w sytuacjach leczniczych, które mogą zaistnieć, jest dla lekarza wiążące. Powinno jednak zostać złożone w sposób wyraźny i jednoznaczny, np. pisemny. Zasada poszanowania autonomii pacjenta nakazuje respektowanie jego woli, niezależnie od motywów (konfesyjnych, ideologicznych, zdrowotnych itp.), toteż należy przyjąć, że lekarz ma obowiązek uszanowania braku zgody pacjenta na określony zabieg.

Źródło: BPP